

Laatdienst zondag 4 oktober 2020
Thema: GEBORGEN, OOK IN ONZEKERHEID.. ??

inleiding

Geborgen, ook in onzekerheid?? dat is het thema gaf ik van deze eerste Laatdienst.

Ik vroeg me af of mijn geloven in God en vertrouwen in de mensen is veranderd in dit jaar van de pandemie; kan ik, durf ik, me nog toe te vertrouwen aan het leven?

Nu de dagen weer korter worden, het leven zich naar binnen keert, zocht ik een psalm die past bij deze tijd en bij de wereld in onzekerheid van nu. Ik kan niet zo maar vroom en vrolijk verder, de wereld is in onrust, nog steeds veel mensen op de vlucht voor oorlog, geweld en onderdrukking, het is het beeld van de nacht, en de nachten zijn te duister, en donker is niet goed voor een mens, maar weer ontwaken is een verlossing als het licht wacht.

En het is nu ook de tijd van de belangrijkste feesten in de joodse kalender: joods Nieuwjaar, Grote Verzoendag, Loofhuttenfeest en Vreugde der Wet. Daarom psalm 84, en ik laat die psalm rijmen op het gedicht: 'Bestaan' van Joost Zwagerman.

gedicht: Bestaan van Joost Zwagerman

schriftlezing: psalm 84 (vrij) H. Oosterhuis

Overweging:

Het is een onzekere tijd. Was ik vergeten dat het leven niet maakbaar was? Alles kon immers, niets te gek, reizen feesten, uitgaan, onbepert vrijheid. En nu, regels; de kroeg op tijd dicht, geen supporters bij sportevenementen, weg vrijheid. Niet dat ik zo'n uitbundige feestvierder ben of veel reis of in de kroeg te vinden ben, het leven is wel veranderd, rustiger, soms ook saai, maar het bepaaldt me ook bij de zin van het bestaan.

Ik ben gewend elke dag een psalm te lezen en te overdenken, gewoon van voren naar achter en dan weer opnieuw, zoals kloosterlingen dat biddend of zingend doen. Zo kwam ik bij ook psalm 84, en die trof me, ontroerde.

De psalmen zijn de stem van de ziel, alle emoties komen er in voor; er wordt in gehuild, en gescholden, gevloekt en getierd maar ook gezongen en geloofd en gedankt. Het is de stem van ziel die niet berust in de valse religiositeit van *'het is nu eenmaal zo het zal wel voor onze bestwil zijn'*

Psalm 84 is een pelgrimspsalme, een pelgrimslid, en daarom een lid van verlangen. Het zijn hooggestemde verwachtingen, die vasthoudende mensen desnoods door diepe dalen doen gaan. De psalm vertelt van een eenmalige bedevaartstocht naar de tempel van Jeruzalem, maar het is ook een schets van een mensenleven dat zoekt naar zijn bestemming. Deze psalm kan zich in een mensenhart afspelen, én in de brede ruimte van de harde werkelijkheid van het dagelijks bestaan. Ik kan me vergelijken met een simpele mus en hier en daar een graantje meepikken, of me en zwaluw wanen, die sierlijk en zelfbewust het leven maakt en overziet. Psalm 84 is een psalm voor elke dag, voor ieder mens.

Deze psalm heeft ook een plek in de joodse kalender, en wel in de tijd van grote joodse feesten: die in deze tijd gevierd worden: Het joods Nieuwjaar, Grote Verzoendag, Loofhuttenfeest en Vreugde der Wet. De kern van deze feesten is, ze willen maar een ding duidelijk maken: God, de Eeuwige, de Ene is de betrouwbare wegbereider van zijn volk en daardoor van alle volken. Wie zorgvuldig met de Wet (Tora) omgaat, en zich door Gods woord laat richten, die zal waarachtig leven en thuiskomen in het huis van de Levende. Let wel, leven is niet hetzelfde als een gladjes verlopen tocht. De bergen en de dalen, vreugde en verdriet, meevallers en teleurstellingen worden uitgebeeld in de krakkemikkige hutjes van het Loofhuttenfeest; waar weer en wind en regen vrij spel hebben, maar die ook bescherming bieden.

Een pelgrim weet dit alles, daarom gaat hij op naar het huis, (de tempel) van God in Jeruzalem, de stad van het verbond. De weg erheen is zwaar, alleen de sterken van hart, de volhouders vinden de juiste weg. In het zwoegend voorwaarts gaan naar het huis van de Levende weerspiegelt zich de levensweg van een mens. De zin wordt pas ontdekt in het gaan van de weg, en God is schild, tegen de gevaren die dreigen, zo zegt de psalm. Ook al zijn er vele momenten waarop er niets van te merken is van die bescherming.

Als vanzelf kwamen woorden van het gedicht van Joost Zwagerman bij me boven, uit de bundel: *Wakend over God*; de gedichten zijn een mooie vermenging van het alledaagse en de mystiek, zonder in clichés te vervallen. Joost worstelt hier net als de psalmist met God, hij noemde de gedichten zelf het allerpersoonlijkst en intiemste dat hij ooit schreef. Het is een bundel vol twijfel en worsteling met het leven, een leven ook waar plaats is voor zingen en fluisteren, voor liefde en voor God. Jammer dat hij ons verlaten heeft, maar zijn woorden zijn er nog en vaak rijmen ze op de twijfel en zorgen waar ook ik mee worstel. Woorden, zinnen, die net de psalmen richting geven en troost en herkenning.

Nog even weer terug naar de psalm en wel naar de vogels erin, de mus en de zwaluw. Mussen kunnen je vertederen, ze gedragen zich als kwajongens, ze scharrelen rond en houden zich in barre omstandigheden staande. Ze slaan zich door het leven. Je koopt er twee voor een duit, zegt het evangelie. Het valt op dat Jezus wel over mussen spreekt en de zwaluwen buiten beschouwing laat. Mussen zijn in Gods oog belangrijk, want er valt van deze geen enkele van het dak af zonder zijn aandacht. Het noemen van de mus wijst op Jezus' voorliefde voor kwetsbare mensen. Hij heeft het blijkbaar niet zo op de zwaluwen, want zij herinneren Hem aan hen die op het kerkelijk erf de boventoon voeren en precies lijken te weten wat God met ons voorheeft. Dat betekent niet dat de dichter van deze psalm in die geest over mus en zwaluw spreekt. Het huis van de Levende biedt plaats aan hogen en lagen, kleinen en groten, vooraanstaanden en volgers. Allen zijn immers onderweg naar hun bestemming; met vallen en opstaan, vastberaden of vertwijfeld, met de wind in de zeilen of op een weg vol hindernissen. Wat ons op de been moet houden, is de zekerheid dat de Levende aanwezig blijft, ook in duisternis en onzekerheid.

Toch is Hij hier, dagelijks staat Hij in mij op, dicht Zwagerman;

Liever een dag vlak bij Jou dan duizend ver van je weg, zegt de psalmist.

Alkmaar, 4 oktober 2020

Gonny Loman